

De visiones y presencias

Bereshit 18.1-14

שְׁלִישִׁי לְמִילְתּוֹ הָיָה, וּבָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׂאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ (ב"מ פו ע"ב): בְּאֵלּוּנֵי מִמְרָא. הוּא שֶׁנִּתֵּן לוֹ עֲצָה עַל הַמַּיְלָחָה, לְפִיכֶךָ נִגְלָה עָלָיו בְּחֻלְקוֹ (תַּנְחומָא ג"ב"ר מב:ח): פֶּתַח הָאֵהָל. לְרֵאוֹת אִם יֵשׁ עוֹבֵר וְשָׁב, וְיִכְנִיסִם בְּבֵיתוֹ (ב"מ פו ע"ב): כְּחֹם הַיּוֹם. הוֹצִיָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲמָה מִנְרֵתִיקָה שְׁלֵא לְהִטְרִיחוֹ בְּאוֹרְחִים, וּלְפִי שֶׁרָאָהוּ מִצְטַעֵר שְׁלֵא הָיוּ אוֹרְחִים בָּאִים, הֵבִיא הַמַּלְאָכִים עָלָיו בְּדַמּוֹת אֲנָשִׁים (שם): (2) וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים. אֶחָד לְבִשָׁר אֶת שָׂרָה וְאֶחָד לְהַפּוֹךְ אֶת סְדוּם וְאֶחָד לְרַפְּאֵת אֶת אַבְרָהָם, שְׂאִין מְלֶאֶךְ אֶחָד עוֹשֶׂה שְׁתֵּי שְׁלִיחוֹת (ב"ר נב), תִּדְעֵ לָךְ שֶׁכֵּן כָּל הַפְּרָשָׁה הוּא מְזַכְּרֵן בְּלִשׁוֹן רַבִּים, "וַיֹּאכְלוּ" (לְקַמֵּן פְּסוּק ח), "וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו" (שם פְּסוּק ט), וּבְבִשׁוּרָה נֹאמֵר "וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ" (שם פְּסוּק י), וּבְהַפְּיֵכֵת סְדוּם הוּא אוֹמֵר "כִּי לֹא אוֹכֵל לַעֲשׂוֹת דְּבָר, לְבִלְתִּי הַפְּכִי" (לְקַמֵּן יט:כא-כב). וּרְפָאֵל שְׂרַפָּא אֶת אַבְרָהָם הֵלֵךְ מִשָּׁם לְהַצִּיל אֶת לוֹט, הוּא שֶׁנֹּאמֵר "וַיְהִי כְּהוֹצִיאֵם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶט עַל נַפְשֶׁךָ" (שם יז), לְמַדּוֹת שֶׁהָאֶחָד הָיָה מְצִיל (ב"מ פו ע"ב): וַיֹּרָא. מֵהוּ "וַיֹּרָא וַיֹּרָא" שְׁנֵי פְעָמִים, הָרֵאשׁוֹן כְּמִשְׁמַעוֹ, וְהַשֵּׁנִי לְשׁוֹן הַבְּנָה, נִסְתַּכַּל שֶׁהָיוּ נֹצְבִים בְּמִקּוֹם אֶחָד וְהִבִּין שְׁלֵא הָיוּ רוֹצִים לְהִטְרִיחוֹ, (בבא מציעא פו ע"ב), כְּתִיב "נֹצְבִים עָלָיו" וְכְתִיב "וַיִּרְץ לְקִרְיַתְךָ", כִּד חֲזוֹיָה דְהוּהָ שְׂרִי וְאֶסֶר פְּרָשׁוֹ הֵימְנוּ, מִיַּד "וַיִּרְץ לְקִרְיַתְךָ" (3) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא וּגּוֹמֵר. לְגִדּוֹל שְׁבָהָם אָמַר, וּקְרָאָם כָּלֵם אֲדוֹנָי, וּלְגִדּוֹל אָמַר "אֵל נָא תַעֲבֹר", וְכִיּוֹן שְׁלֵא יַעֲבֹר הוּא יַעֲמְדוֹ חֲבָרִיו עִמוֹ, וּבְלִשׁוֹן זֶה הוּא חוּל. דְּבָר אַחֵר, קוֹדֵשׁ הוּא (שְׁבוּעוֹת לָה ע"ב), וְהִיָּה אוֹמֵר לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְתִּין לוֹ עַד שֶׁיִּרוּץ וְיִכְנִיס אֶת הָאוֹרְחִים (שֶׁבֵת קְצוֹ ע"א), וְאֵף עַל פִּי שֶׁכְּתוּב אַחֵר "וַיִּרְץ לְקִרְיַתְךָ", הָאֲמִירָה קוֹדֵם לְכּוֹ הַיְתָה, וְדָרָךְ הַמִּקְרָאוֹת לְדָבָר כֵּן, כְּמוֹ שֶׁפָּרִשְׁתִּי אֶצֶל "לֹא יָדוּן רוּחִי בְּאָדָם" (לְעִיל וּג) שֶׁנִּכְתָּב אַחֵר "וַיֹּלֶד נָח" (שם ה:לב), וְאֵי אֶפְשֶׁר לוֹמַר כֵּן אֶלָּא שֶׁהַיְתָה הַגְּזִירָה קוֹדֵם לְלִדְתָהּ כ' שָׁנִים. וְשְׁתֵּי הַלְשׁוֹנוֹת בְּבְרָאשִׁית

רַבָּה (מח:יקמט:ז;וע"י ויק"ר יא:ה):

1 וַיִּרְא אֵלָיו ד' בְּאֵלּוּנֵי מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח-הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם: 2 וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיִּרְא וַיִּרְץ לְקִרְיַתְךָ מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה: 3 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מְצֹאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֶל-נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: 4 יִקְחֶנָּא מְעֻט־מִים וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ: 5 וְאֶקְחָה פֶתֶלְחָם וְסַעְדוֹ לְבַבְכֶם אַחֵר תַּעֲבְרוּ כִי-עַל-בֶּן עֶבְרָתְךָ עַל-עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: 6 וַיִּמָּהֵר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל-שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִּי שְׁלֹשׁ סָאִים קָמַח סֹלֶת לִישִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת: 7 וְאֶל-הַבָּקָר רֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן-בָּקָר רֶךְ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל-הַנֶּעֶר וַיִּמָּהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: 8 וַיִּקַּח חֲמֵאָה וְחֻלָּב וּבֶן-הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ: 9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל: 10 וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וְהִנֵּה-בֶן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וְשָׂרָה שִׂמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו: 11 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זָקְנִים בָּאִים בְּיָמֵם חֲדָל לְהֵיוֹת לְשָׂרָה אֶרְחַ כְּבָנִים: 12 וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלִתִּי הֵיטְהָלִי עַדְנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן: 13 וַיֹּאמֶר ד' אֶל-אַבְרָהָם לָמָּה זֶה צִחְקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲיֵאָף אֲמַנָּם אֶלֶד וְאֲנִי זָקְנָתִי: 14 הֲיִפְלֵא מִד' דְּבָר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן:

Rashi

(1) וַיִּרְא אֵלָיו. לְבָקָר אֶת הַחוּלָה (סוּטָה יד ע"א;תַּנְחומָא יִשׁוּן א). אָמַר רַבִּי חֲמָא בְרַ חֲנִינָא, יוֹם

Moré Nevujim 2.42

כבר הסברנו שבמקום בו נזכרת ראיית מלאך או פנייה בדיבור מצדו - זה אך ורק במראה הנבואה או בחלום, בין אם זה נאמר מפורשות בין אם לא, כפי שהקדמנו ואמרנו. דע זאת והבינהו מאוד מאוד!... בעיקרון גדול זה נקט אחד החכמים ז"ל, יתרה מזאת, גדול מגדוליהם, והוא ר' חייא הגדול, כלפי הכתוב בתורה: וירא אליו ה' באלני ממרא [...וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו...]. (בראשית י"ח, 2-1). הוא הקדים דברים שמשמעותם שהאל התגלה לו. אחרי-כן החל מסביר כיצד היתה צורת אותה התגלות ואמר שתחילה ראה שלושה אנשים וקרה (מה שקרה), ונאמר להם (מה שנאמר). מי שפירש את הפירוש הזה אמר שדברי אברהם: ויאמר: אדני, "אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך" (בראשית י"ח, 3), אף הם תיאור של מה שאמר במראה הנבואה אל אחד מהם, ואמר: לגדול שבהם אָמרו. דע פרשה זאת גם כן, כי היא סוד מן הסודות!

Traducción Rabino Marcos Eder y z"i

1. Se le apareció a él, Adonai, en el encinar de Mamré y él estaba sentado a la entrada de la tienda, cuando calentaba el día. 2. Alzó sus ojos y vió y he aquí: Tres hombres de pié junto a él. Los divisó y corrió hacia ellos desde la entrada de la tienda y se prosternó a tierra. 3. Dijo: Señor, si ahora he hallado gracia a tus ojos, por favor no pases de tu servidor. 4. Tráigase, ahora, un poco de agua y lavad vuestros pies y reclinaos bajo el árbol. 5. Y yo tomaré un trozo de pan y restauraréis vuestro corazón. Después habréis de seguir — ya que habéis pasado junto a vuestro servidor. Dijeron: Así habrás de hacer, como has dicho. 6. Se apresuró Abraham hacia la tienda — hacia Saráh — y dijo: toma pronto tres seim de harina de flor, amasa y haz tortas. 7. Y hacia el ganado corrió Abraham y tomó un ternero — tierno y escogido — y se lo dió al mozo, quien apresuróse a prepararlo. 8. Y tomó crema y leche, así como el ternero que había preparado y lo presentó ante ellos y él permaneció de pie, cerca de ellos, bajo el árbol; mientras ellos comieron. 9. Dijeron a él: está Saráh tu esposa?. Dijo: He aquí, ella está en la tienda. 10. Dijo: Volver, habré de volver, a ti, en esta misma época y he aquí que Saráh, tu esposa, tendrá un hijo. Y Saráh estaba escuchando en la entrada de la tienda — que estaba detrás de él. 11. Mas Abraham y Saráh eran ancianos, entrados en años; ya había cesado Saráh de tener regla como las mujeres. 12. Y rióse Saráh en su intimidad, diciendo: ¿Después de haberme envejecido habré de tener deleite? ¡Y mi esposo ya es anciano! 13. Dijo Adonai a Abraham: ¿Por qué es esto, que Saráh se ha reído diciendo: ¿Acaso en verdad habré de alumbrar? ¡Pues yo soy anciana! 14. ¿Acaso está remota¹ de Adonai cosa alguna? En el plazo señalado volveré a tí— en esta misma época — y Saráh tendrá un hijo.